

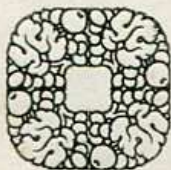
1185/1915. nov. 4.

A NAGYKÁROLYI
REF. EGYHÁZMEGYE

1915. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 15-ÉN MÁTÉSZALKÁN TARTOTT
===== RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK =====

JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA
KINCSES ISTVÁN
EGYHÁZMEGYEI JEGYZŐ.



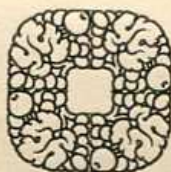
NYOMATOTT A NAGYKÁROLYI PETŐFI-NYOMDA R. T.-NÁL
1915. NAGYKÁROLYBAN. 1915.

A NAGYKÁROLYI
REF. EGYZHÁZMEGYE

1915. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 15-ÉN MÁTÉSZALKÁN TARTOTT
===== RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK =====

JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA
KINCSES ISTVÁN
EGYZHÁZMEGYEI JEGYZŐ.



NYOMATOTT A NAGYKÁROLYI PETŐFI-NYOMDA R.T.-NÁL
1915. NAGYKÁROLYBÁN. 1915.



J E G Y Z Ő K Ö N Y V.

Felvétetett 1915. évi szeptember hó 15-én Mátészalkán tartott
rendes közgyűlésen.

J E L E N V O L T A K :

Berey József esperes, Kacsó Károly v. tbíró elnökök. Korány
János, Kincses István, Havas Gyula, Tukacs Lajos, Király Ist-
ván lelkész és Bányay Endre, Péchy László, Gáspár Pál világi
tanácsbírák. Dr. Nagy Sándor ügyész. Kincses István, Néma
Gusztáv, Fóris Lajos jegyzők.

E G Y H Á Z A K K É P V I S E L Ő I :

LELKÉSZEK :		VILÁGIAK :
Bere :	Tukacs László	—
Börvely :	Havas Gyula	—
Csomaköz :	—	—
Dengeleg :	—	—
Dobra :	Korány János	—
Domahida :	—	—
Érendréd :	—	—
Érkörtvélyes :	—	—
Fábiánháza :	—	—
Gebe :	Szigethy Gyula	—
Gencs :	Papp József	—
Géres :	Ujlaky Miklós	—
Hodász :	Ujlaky Béla	—

	LELKÉSZEK :	VILÁGIAK :
Ilk :	—	—
Iriny :	—	—
Jármí :	Szobonya József	—
Kaplony :	—	Csobi János
Kántorjánosi :	Gönczy József	—
Királydaróc :	—	—
Kismajtény :	Rácz Elek	—
Mátészalka :	Kincses István	Bányay Endre
Mérk :	Ignéczy Sándor	Szakács Mihály
Nagydobos :	Mózes István	—
Nagyecsed :	Berey József	Szücs Elek
Nagykároly :	—	Kürthy Károly
Nyírmegyes :	Tukacs Lajos	—
Olcsva :	—	—
Olcsvaapáti :	Fóris Lajos	—
Ópályi :	Király István	—
Parasznya :	Kéry Pál	—
Papos :	Gócz Lajos	—
Szamosszeg :	Batta Miklós	Dienes Lajos
Szentmiklós :	—	—
Vitka :	—	—

Tanítóképviselek : Szoboszlai Pál, Nagy Sándor, Tóth Imre.

46. sz. Esperes buzgó imát mond, mely háborus vonatkozásaival a hazafias és vallásérzések harmoniájában emelte a hallgatók szívét Istenhez.

47. sz. Domahidy Elemér egyházmegyei gondnok a megjelenésben akadályozva lévén, helyettesítésére esperes Kacsó Károlyt, mint rangidősb világi tanácsbíróként kéri fel, aki az elnöki széket elfoglalván, a közgyűlést megnyitja.

48. sz. Az egyházközségek világi képviselői megbízó leveleiket beadván, igazoltattak s a közgyűlés a fenti tagokkal megalakul.

49. sz. Esperes a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Havas Gyula és Rácz Elek közgyűlési tagokat kéri fel.

M. Szabó Miklós, Veres Imre, Csighy István, Szabó Lajos, Takács Ferenc, Veres Gusztáv, Asztalos Kálmán és Csutoros Albert lelkészek távo!maradásukat igazolták, mit a közgyűlés tudomásul vett.

50. sz. Olvastatott a következő esperesi jelentés :

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés !

Az egyházi törvény I. t.-c. 170. §-a követelménye alapján elkészített s nyomtatásban megjelent esperi jelentésemet egyházmegyénk 1914. évi állapotáról, miután már előzőleg szétküldetett úgy az egyes egyházaknak, mint a tanácsbíró és jegyző uraknak : kérem felolvasottnak tekinteni. Egyuttal tisztelettel kérem, hogy jelen alkalommal tekintsünk el attól, hogy sok egyházban egyes törvényesen elrendelt intézmények nem létesítettek, mivel, ahol megalkotva voltak, a háborus viszonyok zavarában működésük megakadt, mint például a parochiális tanács-é ; reméljük mindazáltal, hogy legközelebb minden egyház teljesíteni fogja pontosan kötelességeit.

Egyetlenegy tényre kívánom felhívni a nt. és mélt. közgyűlés figyelmét, t. i. hogy Domahidán az állami elemi iskolában a vallástant és éneket egyik állami iskolai tanító tanítja, holott a lelkész azon körben iskolalátogató, mert ha a vallás-tanításban akadályozza betegsége, hogyan felelhet meg iskola látogatói terhes kötelességének ? Annál kirívóbb ez, mert egyedül áll egész egyházmegyénkben s más helyen 80 esztendő s öreg lelkész társunk (Érdengelegen) sem bizza a gyermekek vallásos oktatását másra.

A mult évi esperesi jelentésemmel összehasonlítva a mostanit, megállapítható, hogy a háboru kedvezően befolyásolta a valláserkölcsi előhaladást, az istentiszteletben részvétel erősödött, az urvacsorával élők száma emelkedett (767-el), dacára, hogy a hadba igen sokan bevonultak.

Az anyagi téren annyiban tapasztalható némi hanyatlás, hogy a szegényekről való gondoskodás kevesebb volt 337.67 koronával, az egyház és iskola részére történt adományok

7464·37 koronával apadtak a múlt évihez képest, ezzel szemben az egyházak jótékony áldozatai csaknem tízezer koronával emelkedtek s az alapítványok összege 7346·91 koronával növekedett. Megjegyzem, hogy a jótékony adományokba csak 2 egyház vette fel a hadikölcsönt, mely tulajdonképen nem adomány.

A gondnoki számadásoknál kevesebb a bevétel 50627·29 koronával, míg a kiadás emelkedett 13377·58 koronával s a maradvány csökkent 62791·70 koronával. Az állami adók befizetése lanyhult. Ellenben az egyházak összes adóssága 11071·96 1000 koronával apadt, a belhivatalnokok fizetés hátraléka nem növekedett, az új tűzbiztosítási felvétellel az egyházi épületek 660580 koronával magasabb összegre biztosítottak.

A tankötelesek száma 6—12 évesekig növekedett 286-al, de az iskolába járók száma erősen fogyott, főleg az ismétlő iskolásoknál.

Születések száma 100-al emelkedett, de a halálozás 260-al növekedett, így — sajuos — egyházmegyénk népessége nem szaporodott, hanem fogyott a múlt évben.

Végig tekintve a múlt gyűlésünk óta lezajlott időn, a legnagyobb hála érzelmével kell megemlékeznünk az isteni gondviselés csudálatos jóságáról, mely birodalmunk és hű szövetséges társa vitéz hadseregének fegyvereit alig remélt győzelemmel koronázta. A hazánkat fenyegető északi zsarnok kolosszus letiporni szándékozó hengere nemcsak megakadt a Kárpátok bérceinél, hanem diadalmasan viasszaszorított. Hatalmas modern várak falai dőltek le s fut a tulnyomó ellen, hőseink elől menekülve, nagy országának óriási sivatagába. Sőt az újból reánk törő, szövetséget galádul megszegő olasz nép minden rablótámadása is megtörik Tirol bércefalán s a tengerpartot védő hős fiaink bátor ellenállásán. Emelkedik biztatón reményünk, hogy igaz ügyünket teljes győzelemre fogja segiteni az égi kegyelem.

A hadbavonulással gyülekezeteink férfi tagjai nagyon lepadtak s az otthon maradottaknak kétszeres erőt kell kifejezniök, hogy főleg a mezei munkát elvégezdhessék. E tekintetben — nem érkezvén hozzám jelentés — úgy tudom, hogy egyháztagjaink földjei munkálatlanul nem maradtak s egyházmegyénk területén csak a nagyobb uradalmakban maradt bevetetlen rész.

Lelkészeink közül, habár többen önként ajánlkoztak tábori lelkészi szolgálatra, ujólag senki nem hivatott be. Tanítóink közül Jeszenszky György Kántorjánosiból aug. 16-án vonult be kiképzésre Jászberénybe a 11. honvédgyalozezred 2 ik pót-századába. Dr. Tukacs Dezső egyházmegyei h. ügyészünk, mint iroda vezetője szept. 14-én értesített, aug. közepén hadbavonult s így jelen gyűlésünkön sem vehet részt.

A régebben harctéren levők közül Bak István kaplonyi tanító másodszor megsebesült, nem súlyosan, míg Visky Sándor ilki kántor-tanító Przemyśl elestével hadifogságba kerülván, szept. 8-án vett levele szerint Csardzsuj-ban orosz fogoly.

A háborus viszonyokról áttérve egyházmegyénk beléletére, általánosságban jelezhetem, hogy míg a lelkészi szolgálatokban alig van legkevesebb hiány, addig a tanügyterén nagy űr támadt s legyőzhetetlen akadályok merülnek fel, mi miatt kétséges, vajjon lehetséges lesz-e mindenütt az oktatás létesítése és keresztül vitele annyira, hogy gyermekeink évet ne veszítsenek. Nem volt elég, hogy tanítóink leapadtak a honvédelem miatt, hozzájött ujabban több esetben az állami iskolákhoz való kinevezés folytán való lemondás. Rendkívüli helyzetünkben, ha csak lelkésztársaink nem veszik kezökbe a tanítást, addig, míg segítő akad, más mentségünk alig lehet. Én hiszem, hogy mi lelkészek, amint eddig is felkaroltuk a tanügyet mostoha sorsában, ezentul sem fogjuk veszni engedni, még nagy megérőltetés árán sem.

Elnökileg elintéztam a következő ügyeket:

1. Kismajtény bérszerződését újból megerősítettem.
2. A második hadikölcsönre jegyeztettem a lelkészi gyámpénztárból 1000 koronát. Kérem tudomásul venni.
3. Fóris Lajos május 31-től június 4-ig, Csighy István 3 hétre távozását hivatalától szept. 4-től egészségi okból bejelentvén, tudomásul vettem.

4. Közalapi tőkekamatsegély kölcsönökre vonatkozó kötelezvényeket elnöktársammal együtt aláírtam. (Érdengeleg 4000, Fábiánháza 4000, Géres 5000, Iriny 6000, Kaplony 3000, Krasznaszentmihály 4000, Nyirparasznya 4000, Olcsvaapáti 5000 K.) Azon intézkedések, melyeket körlevélben tettem, ismeretesek. Ezek közül a 752. számában elrendelt aug. 8-iki isteni tisztelet alkalmával befolyt perselypénz és gyűjtés eredményét a rokkant katonák részére legyen szabad tételenként

felsorolnom: Bere 19.94, Börvely 47.73, Csomaköz 20.10, Dobra 5.40, Domahida 11.50, Érdengeleg 9.18, Érendréd 20, Érkörtvélyes 4, Fábiánháza 123.72, Gebe 34.30, Gencs 182, Géres 33.95, Hodász 16, Ilk 15, Iriny 24.63, Jármí 80.03, Kántorjánosi 93.38, Kaplony 22.05, Királydaróc 5, Kismajtény 9.04, Kranaszentmiklós 6, Mátészalka 168, Mérk 43.50, Nagydobos 198, Nagyecsed 87.66, Nagykároly 20, Nyírmeggyes 130.15, Nyirparasznya 61.89, Olcsva 92.11, Olcsvaapáti 48.61, Ópályi 28.10, Papos 10.28, Szamosszeg 61.79, Szaniszló 35, Vitka 27.03. Összesen 1795.07 K, mely összeg a püspöki hivatalhoz beküldetett.

A 965 számú körlevélben bekértem sürgősen a harangokról való kimutatást, esetleg hadicélra felhasználás céljából. Szept. 10-ikén összesített felterjesztést küldtem a püspöki hivatalhoz, mely szerint felajánlották egy vagy több harangjaikat a következő egyházak: Bere, Börvely, Dobra, Érendréd, Fábiánháza, Gebe, Gencs, Géres, Hodász, Ilk, Iriny, Kismajtény, Királydaróc, Mérk, Nagyecsed, Nagykároly, Olcsva, Olcsvaapáti, Papos, Vitka. Sőt Gencs két harangját már szétdarabolta s küldi a hadvezetőségnek Kassára. Nem ajánlottak egy harangot sem: Csomaköz, Jármí, Kaplony, Krasznaszentmiklós, Nyírmeggyes. Nem is válaszoltak a felhívásra: Domahida, Érdengeleg, Érkörtvélyes, Kántorjánosi, Mátészalka, Nagydobos, Nyirparasznya, Ópályi, Szamosszeg, Szaniszló.

Változások történnek lelkészi karunkban, amennyiben saját kérelmükre nyugdíjaztattak Szabó Menyhért kaplonyi és Kéry Pál paposi lelkészek 1916. január 1-től. Fáradtságos és hosszas szolgálataik után találják meg az óhajtott nyugalmat és még sokáig kísérhessék figyelemmel az anyaszentegyház előmenetelét.

Dobrára kirendelte püspök ur (3412. sz.) segédlelkészül július hó 20-tól Benedek József első lelkészképesítőt 1914-ben nyert atyánkfiát, Börvelybe pedig lelkészi kisegítőül július 19-től szeptember 5-ig Szabó Gyula 4-ed éves hittanhallgatót.

A tanítói karban változások a következők:

Papos. Nagy Pál egyházát elhagyta május 8-ika körül, helye nincs betöltve.

Olcsvaapáti. Németh Sándor szeptember 1-től nyugdíjaztatott. Az állás betöltés alatt.

Mérk. Bara Zsuzsánna, egy évi szabadságoltatás után szeptember 1-re lemondott s helyettese Báthory Julia eltávozott.

Szaniszló. Szeőke József állami elemi iskolai tanítónak nevezetvéni ki Apába, szeptember 1-én állásától megvált.

Nyirparasznya. Sulyok Dezső állami iskolához nevezetvéni ki szeptember 1-től lemondott. Betöltés folyamatban.

Nagykároly. Mészáros Gábor kántortanító október 1-re lemondott. Helye betöltés alatt.

Megemlítésre méltónak tartom azon örvendetes eseményt is, hogy Asztalos György nagykárolyi lelkésztársunk június hó 8-án töltötte be nagykárolyi helyettes és rendes lelkészségének 70 ik évfordulóját. Oly szám ez, mely eddig is elvéte fordult elő, ezután pedig a nyugdíjazás folytán lehetetlenné lesz. Tárgysorozatunk 10. pontjában alkalmunk leendő e nevezetes pontot leszögezni.

Résztétellemlitem fel esperesi jelentésében a halál által ütött sebeket. Asztalos Kálmán fábiánházi lelkésztársunk elvesztette forrón szeretett élettársát Csőkör Rózt, váratlanul. Elhunyt Budapesten, szanatóriumban, hova gyógykezelés végett ment fel. Tukacs Lajos lelkésztársunkat és családját is mély gyász érte Béla fia sok szenvedés után bekövetkezett halálával, hol ifju özvegy és két árva maradt. Batta Miklós családja pedig Sárika két éves kis gyermekök elvesztése felett érez mély fájdalmat. A kartársi önzetlen szeretet melegével vegyünk részt gyászsunkban.

A bihari egyházmegye, fejének elesett koronáját, gyászosan adja tudtul egyházmegyénkhez megküldött jelentésében, gondnokának mélt. Bary József kir. kuriai bíró urnak halálával. Kérem jegyzőkönyvileg kifejezni és tolmácsolni résztvétünkelt.

Főltiszteletű püspök urunk nemes szívére, anyaszentegyházunkért küzdő lelkére is gyászt borított édes anyja özv. M. Szabó Mihályné szül. Czeglédy Mária elhunyt. Hasonlóképen adjunk kifejezést mélyen érzett résztvétünknek.

Tisztelettel kérve jelentésében jelzett intézkedések megtételével annak tudomásul vételét, vagyok

A nagytiszteletű és méltóságos közgyűlésnek

Nagyecsed, 1915. szeptember hó 14.

alazatos szolgája

Berey József,

esperes.

A felolvasott esperesi jelentést a közgyűlés teljes egészében tudomásul veszi, s jegyzőkönyvben kinyomatni határozata, s az abban foglalt elnöki intézkedéseket, azok között a kismajtényi bérszerződés megerősítését s a lelkészi özvegyárva gyámintézetnek 1000 K hadikölcsön jegyzését jóváhagyja s újból megerősíti

Asztalos Kálmán, Tukacs Lajos és Batta Miklós halál által sujtott kebelbeli lelkészek gyászában őszinte részvételt osztózik.

Mélyen átérzi a nagy veszteséget, mely a bihari egyházmegyét kiváló gondnokának, a közegyház érdekében hosszú évtizedeken át hasznos tevékenységet kifejtett ügybuzgó oszlopának Bary József kir. kuriai birónak elhunytával érte, s részvételének kifejezését a bihari egyházmegyének jegyzőkönyvi kivonatban megküldi.

Ugyancsak mély részvételt emlékezik meg egyházmegyei közgyűlésünk főtiszteletű püspök ur gyászáról, mely édesanyjának özv. M. Szabó Mihályné szül. Czeglédy Máriának elhunytával a szeretett főpásztor hazáért és anyaszentegyházért vivódó lelkére borult. S midőn részvételének kifejezését jegyzőkönyvi kivonatban közli, egyszersemind Istentől enyhületet és vigasztalást kér szeretett püspökünk fájdalomtól sajgó szívére.

51. sz. Olvastatott a következő számvevőszéki jelentés

Számvevőszék jelentése az 1914-ik évi egyházgondnoki számadások s egyházi költségelőirányzatokról.

A rendes tavaszi számadás vizsgálatról lekéselt, időközben beterjesztett kaplonyi, mátészalkai, csomaközi 1914-ik évi egyházgondnoki számadásokat és az 1915-ik évi egyházi költségelőirányzatokat, valamint a géresi egyház malomszámadását megvizsgálván, megerősítésre ajánljuk. Kaplonyi gond-

noki számadás ugyan 203 31 korona hiánnyal zárul, de mert oly szépen el van lüktetve, hogy az 1915-ik évi költségelőirányzat szükséglet rovatában sem szerepel, át néztünk rá jta.

Krasznaszentmiklósról egyházigazdónoki számadás és egyházi költségelőirányzat az 1914., illetve az 1915-ik évről, nem érkezett be.

A számadások főbb eredménye:

1. Kaplony. Számadás, bevétel: 5191 K 85 fillér, kiadás: 5395 K 16 fillér, hiány: 203 K 31 fillér. Költségelőirányzat, fedezet 18638 K, szükséglet 18638 K. Egyházfentartási alap 1480 K 99 fillér. Szegényalap nincs. Teher 2000 K. Tisztavagyon állapot: 26472 K 92 fillér.

2. Mátészalka. Számadás, bevétel: 23628 K 30 fillér, kiadás 22177 K 11 fillér, maradvány: 1451 K 19 fillér. Költségelőirányzat, fedezet 22920 K, szükséglet 22920 K. Alapok 81024 K 50 fillér. Magtár 156 köböl rozs. Teher 16689 K 79 fillér. Tisztavagyon állapot 201631 K 21 fillér.

3. Csomaköz. Számadás, bevétel: 1623 K 63 fillér, kiadás 1129 K 85 fillér, maradvány 493 K 78 fillér. Költségelőirányzat, fedezet 3865 K 04 fillér, szükséglet 3177 K 66 fillér, maradvány 687 K 44 fillér. Alapok: 3462 K. Tisztavagyon állapot: 81985 K 78 fillér.

4. Géres. Malomszámadás. Készpénz bevétel 5622 K 41 fillér, kiadás 3663 K, maradvány 1959 K 41 fillér. Termény maradvány, buza 48 07 mm., rozs 9 46 mm. kétszeres 2 26 mm., tengeri 10 98 mm., dara 4 19 mm., olajpogácsa 10 36 mm., olaj 266 liter. Vámpénz 760 K 72 fillér maradvány.

Kiválótiszteletünk nyilvánításával maradtunk

Börvely, 1915. szeptember 14.

Havas Gyula

e. m. számvevőszéki elnök.

Tukacs Lajos

e. m. számvevőszéki tag.

Kacsó Károly

e. m. számvevőszéki tag.

Közgyűlés a felolvasott számvevőszéki kijelentést tudomásul veszi s jegyzőkönyvben közölni határozza. A kaplonyi, mátészalkai és csomaközi számadást és költségelőirányzatot, valamint a géresi malomszámadást megerősíti. Szentmiklóst pedig számadásának sürgős betérjesztésére felhívja.

52. sz. Esperes felhívja a közgyűlést az egyházkerületi közgyűlésre küldendő képviselőknek megválasztására.

Közgyűlés a nagykárolyi egyházmegye részéről az egyházkerületi közgyűlésre képviselőül az 1916. év tartamára megválasztja rendes tagokul Domahidy István és Kincses István s póttagokul Kacsó Károly és Havas Gyula közgyűlési tagokat.

53. sz. Népiskolai tökesegélyért folyamodó egyházak kérvényeit, amennyiben kellőleg felszereltettek.

Közgyűlés pótlólag terjeszti fel az egyházkerületi közgyűlésre.

54. sz. Tárgyaltattak a Református Segélyegylethez folyamodó egyházak kérvényei.

Közgyűlés a Református Segélyegylethez folyamodó egyházak és pedig: 1. Bere, 2. Ópályi, 3. Krasznaszentmiklós, 4. Jármí, 5. Csomaközi egyházak kérvényeit pártolólag terjeszti fel az egyházkerületre.

55. sz. Bemutatott jóváhagyás céljából a paposi ref. egyházközség által a kántortanítói állás javadalmáról kiállított új díjlevél.

Egyházmegyei közgyűlés iratokat a paposi ref. egyháznak oly felhívással adja vissza, hogy:

1. csatolja iratokhoz a jelenleg érvényben álló azon díjlevelet, amely szerint a tanítói illetmény valóban kiszolgáltattatik;

2. csatolja iratokban a tanítói fizetésnek államsegéllyel való kiegészítése alapját képező javadalmi jegyzőkönyvet;

3 az új díjlevelet úgy állítsa ki, hogy a tanítói és kántori illetmények külön legyenek kitüntetve.

56. sz. Bemutattatott jóváhagyás céljából a mátészalkai ref. egyházközség által, az elemi iskola 4-ik és 5-ik tanítói állása javadalmáról 1915. szeptember 12-én kiállított díjlevelek.

Egyházmegyei közgyűlés a kiállított díjleveleket jóváhagyja, azokra a jóváhagyási záradékot reávezetni s további jóváhagyás céljából a díjleveleket az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszteni rendeli.

57. sz. Bemutattatott jóváhagyás céljából a nyirparasznyai ref. egyházközség által a kántortanító állás javadalmáról 1915. évi augusztus 31-én kiállított új díjlevél.

Minthogy az új díjlevél 5. tétele alatt az egyház pénztárából, a presbyteri határozat szerint pedig az egyház magtárából fizetendőleg évi 122 K új tételül vétetett fel, amely új javadalom az államsegélynek hasonló mérvben való leszállítását eredményezheti;

egyházmegyei közgyűlés az új díjlevelet oly felhívással adja vissza a nyirparasznyai ref. egyháznak, hogy a díjlevelet az 1910. évi megerősített díjlevél alapján állítsa ki, avagy az új tételt az államsegély alapját képező javadalmi jegyzőkönyv bemutatásával igazolja.

58 sz. Tárgyaltatott a nagykárolyi ref. egyház által jóváhagyás végett beterjesztett, Illyés Zsuzsanna adományáról kiállított alapító-levél.

Egyházmegyei közgyűlés, minthogy az alapító levél 2. pontja értelmében a szóban lévő 300 koronás adomány templom építése alkalmával felhasználható s így ezen adomány — az alapítványokra vonatkozó egyházkerületi sza-

bályrendelet 1. §-a értelmében alapítványnak nem tekinthető, a kegyes adomány tudomásul vétele mellett a kiállított alapító levél jóváhagyását mellőzi. — N. G.

59. sz. Targyaltatott a szamosszegi ref. egyház által jóváhagyás céljából beterjesztett néhai Parag Zsuzsika hagyományáról s Puskás Izabella adományáról kiállított alapító levél.

Minthogy az alapító levél az alapítványokra vonatkozó egyházkerületi szabályrendelet 10. §. szerinti kellékeket nélkülözi, egyházmegyei közgyűlés az alapító leveleket pótlás végett a szamosszegi ref. egyháznak visszaadja — N. G.

60. sz. Targyaltatott a vitkai ref. egyház által jóváhagyás céljából beterjesztett, Szalay György alapítványáról kiállított alapító-levél.

A vitkai ref. egyház által elkészített, Vitkán 1915. augusztus 17-én kelt néhai Szalay György 42922 K értékű alapítványáról szóló alapító levelet az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja s a jóváhagyási záradékot az alapító levél mindhárom eredeti példányára reávezettetni rendeli. Az alapító levelek további jóváhagyás céljából az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetni rendeltetnek.

61. sz. Targyaltatott a nagyecsedí ref. egyház által jóváhagyás céljából beterjesztett „Berey József alapítvány“-ról kiállított alapító-levél.

A nagyecsedí ref. egyház által elkészített, Nagyecsedén 1915. szeptember 7-én kelt — Berey József nevét viselő 100 koronás alapítványról szóló — alapító levelet az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja s a jóváhagyási záradékot az alapító levelét eredeti példányára reávezettetni s az eredeti alapító levél példányokat az alapító levél 9. pontjában felsoroltatnak kiadatni rendeli.

62. sz. Tárgyaltatott az ilki ref. egyház által jóváhagyás céljából beterjesztett Kalmár Istvánné született Király Borbála alapítványáról kiállított alapító levél.

Az ilki református egyház által elkészített, Ilken 1915. március 10-én kelt — néhai Kalmár Istvánné szül. Király Borbála 2000 koronás alapítványról szóló — alapító levelet az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja s a jóváhagyási záradékot az alapítólevél négy eredeti példányára reávezettetni rendeli.

Az alapító levél egy-egy eredeti példánya:

1. az ilki ref. egyháznak,
2. az ilki ref. egyház gondnokának,
3. az egyházmegyei levéltárnak kiadatni s
4. a tiszántúli ref. egyházkerület levéltárának megküldeni rendeltetik. — N G.

63. sz. A nyirparasznyai egyházközség jóváhagyás végett beterjeszti az egyház tulajdonát tevő puszta szőlőföld eladására vonatkozó, Nyirparasznyán 1915. augusztus 15-én kelt adásvételi szerződést.

Tekintettel a helyszíni szemle alkalmával megállapított ama körülményre, hogy az eladott ingatlanból befolyó vételár megfelel a helyi forgalmi értéknek s tekintettel főként arra, hogy a szőlőgazdálkodás, még ha beültetve lenne is a kérdéses terület — nem felel meg az egyház érdekeinek a közgyűlés ama jogügyletet — melyszerint a nyirparasznyai egyházközség a tulajdonát képező s nyirparasznyai 33. sz. tkvi. betétben A V. 1036. hrsz. alatt felvett 1036 □-öl területi ingatlant, továbbá az 1035 hrsz. ingatlanból a csatolt vázrajz szerint 1035,2 hrszámot nyert 519 □-öl területű részletet eladja ifj. Suba Ferenc és ifj. Suba Antal nyirparasznyai lakosnak 900 korona kialkudott vételárért — jóváhagyja s beterjesztett adásvételi szerződést és vázrajzot megerősíti s felsőbb megerősítés céljából az egyház kerületre felterjeszti — K. I.

64. sz. Nyirparasznyai lelkész beterjeszti megerősítés céljából a presbyterium és egyházközségi közgyűlés által egyhangulag hozott azon határozatokat, hogy a lelkészi díjlevél 4—8 pontjában foglalt termény helyett készpénzt fizessenek az egyháztagek az eddig érvényben volt adókulcs szerint. A gabona köble 16 koronában van megállapítva 1914. január 1-től 1919. év január 1-ig terjedő hatállyal.

A lelkészi díjlevél 13. pontjában jelzett közmunkák helyett pedig 100 K készpénzt fizetnek lelkésznek.

Mivel az egyh. törvény III. t.-c. 2. §-ának utolsó bekezdése megengedi az ilyen változtatást, egyházmegyei közgyűlés a jelzett határozatokat az egyh. törvény I. t.-c. c) pontjának megfelelően megerősíti. (F. L.)

65. sz. A paposi ref. egyház beterjeszti az általa már felépített iskola tervét és költségvetését utólagos jóváhagyás végett.

Az egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett tervet, — amely a nagykirályi m. kir. állam-építészeti hivatal által már elbíráltatott, jóváhagyta, s — tekintettel arra, hogy a kérdéses iskola már kész is — az építés keresztülvitelét utólag tudomásul veszi.

A tervet és költségvetést további használat és megőrzés végett folyamodó egyháznak kiadja.

66. sz. A nyirparasznyai ref. egyház beterjeszti az általa építeni szándékolt iskola és tanítói lakásra vonatkozó két tervet és költségvetést jóváhagyás és engedélyezés végett.

Az egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett tervek körül a Jancsó Gyula építőmester által készített tervet az azon vörössel eszközölt módosításokkal jóváhagyja s kivitelre engedélyezi, utasítván a terv és költségvetés kiadása mellett a nyirparasznyai ref. egyház előjáróságát, hogy a kivitelre nézve előzetesen szabályszerű versenytárgyalást tartson.

67. sz. Targyaltatott a következő beadvány:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Alantírottak f. évi március hó 24-én tartott egyházmegyei közgyűlésük jegyzőkönyve 9-ik számában nyert megbízatásunk folytán, a Tiszteletes Szigethy Gyula lelkész ur által beterjesztett, liturgiánk egyes részeire vonatkozó javaslatokra, véleményes előterjesztésünket a következőkben foglaltuk össze.

Bármennyire méltányoljuk is a javaslatot jellemző azon nemes törekvést, mely konfirmációi oktatásunkat, vasárnap délutáni istentiszteletünk kátémagyarázatát, intenzívebbé, köznapi istentiszteletünk menetén, időbeosztását praktikusabbá kívánná tenni; eltekintve attól, hogy egyházi törvényeink, egyházkerületi szabályrendeleteink a javaslatban felölelt három liturgia pontra vonatkozólag sokkal helyesebb rendelkezéseket tartalmaznak; most, mikor alig pár év választ el bennünket a zsinattól, melynek egyik főtárgya az egyetemes liturgia megalkotása lesz s talán nem is egy egész év múlva, egyházmegyénk különben is javaslat tételeire lesz felhiva e részben is; időelőttinek látván s javaslattal való beható foglalkozást, visszadatni kérjük azon időre, amikor majd aktuálissá válik.

Kiváló tiszteletünk nyilvánításával vagyunk

Börvely, 1915. szeptember 6.

aláza tos szolga i:

Havas Gyula

Tukacs Lajos

Takács Ferenc

bizottsági tagok.

A bizottság előterjesztését a közgyűlés magáévá teszi s a Szigethy Gyula indítványát, mint nem időszerűt visszaadni rendeli.

68. sz. Szabó Menyhért kaplonyi lelkész 180 korona általa 1908. július 3-án lefizetett kamattartozásának jelzett célra elszámolását kéri.

Minthogy kérelmező Szabó Menyhért az összeg befizetését nyugtával igazolta s az a Pénztári-naplóban is bevételeztetett, habár a pénztári Főkönyvbe néhai Uray József akkori h. pénztárnok be nem jegyezte is, a közgyűlés a kérelemnek helyt ad s a befizetett 180 korona kamatnak elszámolását elrendeli. R. E.

69. sz. Tárgyaltatott Veres Vilmos szamoszegi ref. tanító felebbezése a szamoszegi ref. egyháztanácsnak 1915. június 20-án tartott gyűlésén hozott azon határozata ellen, amely szerint az egyháztanács felebbező tanítónak a buzajárandóság megváltási árának új megállapítása iránti kérelmét nem teljesithette.

Egyházmegyei közgyűlés — egyházmegyei ügyészi javaslatának egyhangu elfogadása mellett — iratokat, illetékes eljárás céljából az egyházi V. t. c. 33 §-ának 5. pontjára hivatkozással — az egyházmegyei bírósághoz teszi át.

Mert:

esperes ur szóbeli felvilágosításaiból, valamint az iratokhoz csatolt 41—1915. B. számú ügyirattal s a felebbezés egybevetéséből azt állapította meg, hogy a megerősített díjlevél s az egyházközségi határozat meg nem egyeznek s s ezen eltérésekből keletkezett díjlevél magyarázat esete forog fenn.

70. sz. Tárgyaltatott Batta Miklós szamoszegi ref. lelkésznek hivatalból előterjesztett felebbezése a szamoszegi ref. egyházközség által 1915. július 11-én tartott közgyűlésén 2. szám alatt hozott azon határozata ellen, amely szerint az egyházközségi közgyűlés — a presbiterium határozatától eltérőleg — a felekezeti elemi iskolának egy tanerővel való fejlesztést nem rendelte el.

Egyházmegyei közgyűlés — az iratok ki egészítésére irányuló előadói javaslattal szemben

— egyhangu elhatározással megsemmisíti a szamosszegi egyházközségi közgyűlésnek 1915. évi július 11-én 2. szám alatt hozott határozatát s a presbytériumnak 1915. június 20-án 1. szám alatt hozott határozatát emeli érvényre; s a szamosszegi ref. egyházat elkötelezi, hogy iskoláját — presbytéri határozatban megállapított módon egy férfi tanerővel fejlessze. N. G.

71. sz. Tárgyaltatott a kaplonyi ref. egyházközség hadban nem vonult szavazó tagjainak kérelme: az 1916. évi január hó 1-én nyugdíjazás következtén megüresedő kaplonyi ref. lelkészi állásnak egy évig helyettes lelkésszel leendő betöltése, illetve a lelkészválasztásnak 1917. évi január hó 1-ig leendő elhalasztása iránt.

Az arra irányuló s öt szavazattal támogatott előadói javaslattal szemben, hogy a rendkívüli viszonyokra tekintettel a lelkészválasztásnak a háboru befejezte utáni 3 hónapig leendő elhalasztása iránt az egyházkerületi közgyűléshez s püspök ur Öméltóságához pártoló javaslattal terjesztessék fel a kérvény; egyházmegyei ügyész javaslatára hat szavazattal hozatott a következő határozat:

A kérvényt egyházmegyei közgyűlés — főtisztelelű püspök ur Öméltóságával egyetértőleg leendő — elintézés céljából esperes urnak azon kijelentéssel adja ki, hogy a lelkészválasztásnak a háboru befejeztéig való elhalasztását kívánatosnak tartja.

72. sz. A nagykárolyi presbiterium beterjeszti 1915. évi július hó 25-én tartott gyűlésének jegyzőkönyvi határozatát, mely szerint a presbiterium szeretve tisztelt agg lekipásztornak Nt. Asztalos György urnak 70 éves papijubileuma alkalmából Őt, mint lángbuzgalommal, bölcs tapasztalattal és hűséggel munkálkodó vezért, szeretetteljes ragaszkodással és bizalommal üdvözl.

Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel csatlakozik a nagykárolyi presbiteriumnak szeretett lekipásztora Nt. Asztalos György áldásos papi szolgálata 70-ik évfordulóján kifejezett ünneplő érzelmeihez s megemlékezve azon hallatlan érdemeiről, melyet a jubiláló lelkész, mint egy-

házmegyénk egykori esperese egyebektől eltekintve különösen az Egyházmegyei özvegy-árva gyámintézet megalapítása s megszilárdítása körül szerzett, — az ünnepelt lelkészek, a maga részéről is meleg szeretettel üdvözli s reá az Ég legjobb áldását kéri.

Mely határozat jegyzőkönyvi kivonatban Nt. Asztalos György urral közöltetik.

73. sz. Főt. püspök ur az egyházkerület 17--1915. sz. határozata folytán az összes egyházi és iskolai hatóságok figyelmébe ajánlja az 52--1914. sz. konventi határozatot, mely a m. kir. Curia és hatásköri bíróságok határozatai alapján megállapítja azt, hogy a mezei munkának Szent István napján és az egyházi szertartást nemzavaró módon végzése miatt kihágásért büntetésnek helye nincsen, mert az ilyen cselekvést a ma érvényben levő jogszabályok kihágásnak nem minősítik.

Egyházmegyei közgyűlés a konvent 52-1914. sz. határozatát tudomásul veszi s felhívja a kebelbeli lelkészeket és tanítókat, hogy hiveinket az e téren fennálló jogállapotokról felvilágosítsák s hívják fel arra, hogy e határozatban foglalt birói döntésekre hivatkozva minden egyes konkrét esetben éljenek a megengedett törvényes jogorvoslásokkal, melyek kielégítő védelmet nyújtanak. K. I.

74. sz. Az egyházkerületi közgyűlés 18--1915. sz. alatt felhívja az összes egyházmegyét, hogy folyó évi őszi közgyűléseiken indokoltan állapítsák meg azon egyházak névsorát, melyeket állandó káplántartó helyekül kívánnak elismertetni s e munkálatokat oly időben terjesszék fel püspök urhoz, hogy azok az őszi közgyűlés előtt az esperesi kar által tárgyalhatók legyenek.

Közgyűlés a nagykárolyi egyházmegye kebelében 1. *Nagykárolyt*, mint ahol róm. kath. főgimnázium, polgári fiu- és leány állami elemi, iparos-tanonc- és községi gazdasági ismétlőiskolában kell hitant tanítani. 2. *Nagyecsedet*, hol 8 tanítás állami elemi- és községi gazdasági ismétlő iskolában és 3. *Mátészalkát*, hol állami

polgári fiu- községi elemi, iparostanonc és községi gazdasági ismétlő iskolában kell hittant tanítani — jelölte ki állandó káplántartó helyekül. Mindhárom helyen a vallásoktatás teljesítése céljából van feltétlen szükség segédlelkész alkalmazására. Egyébként mind három egyházközség meghaladja a 3000 lélekszámot. K. I.

75. sz. Az egyházkerületi közgyűlés 86—1915. sz. határozatával felhívja az egyházmegyéket, hogy az esperesi értekezlet által elfogadott Családkönyv, családkönyvi kivonat, névmutató és kezelési utasítás tervezetére észrevételeiket megtegyék s azokat az őszi egyházkerületi közgyűlés előtt egy hónappal a püspöki hivatalhoz felterjesszék.

Közgyűlésünk az egyházkerület 86—1915. sz. jegyzőkönyv mellékletében közzétett Családkönyv, családkönyvi kivonat, névmutató és kezelési utasítás tervezetét teljesen megfelelőnek és elfogathatónak találván, annak bevezetését, véleményeit azzal a módosítással, hogy a családkönyvben az összes adatok bejegyzése, tehát a szülőké is egy lapra helyezendő.

76. sz. Püspök ur 876—1915. sz. alatt kelt körlevelében felhívta az egyházmegyéket, állapítsák meg, mely egyházak lelkészi állása esik püspöki kinevezés alá.

A püspöki felhívásra a 94—1915. sz. egyházkerületi megsürgető határozat folytán megállapítja közgyűlésünk, hogy egyházmegyénkben püspöki kinevezés alá eső lelkészi állomás nincsen. Miről az egyházkerület jegyzőkönyvi kivonaton értesítettik.

77. sz. Az egyházkerület 276—1915. közgyűlési szám alatt felhívja újólág az egyházmegyéket, hogy a területükön levő állami községi és más hifelekezeti iskolában és középloku tanintézetekbe járó ref. vallásu tanulók vallástanításáról az egyházkerületi tanügyi bizottság őszi gyűlésére minden évben jelentést tegyenek és tüntessék ki azt is, hogy az egyes tanintézetekben hetenkint hány órán és mily osztály összevonással történik a vallásoktatás.

E felhívásnak eleget teendő, az esperes által kinyomatott kimutatás az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz felterjesztetik.

78. sz. Egyházkerület 290—1915. közgyűlési szám alatt felhívja az egyházmegyék figyelmét, hogy addig is míg a tanítóképzőkben párhuzamos osztályok felállítása által megszüntethető a tanító hiány, nőtanítók alkalmazásával segítsenek az egyházközségek magukon.

Közgyűlés a felhívást tudomásul veszi s ahhoz alkalmazkodás végett az egyházak figyelmébe ajánlja.

79. sz. Egyházkerületi közgyűlés 321—1915. számú határozata az iskolafentartó egyházak figyelmébe ajánlja a konvent 157—1914. számú határozatát, illetve a 149,893-1913. számú miniszteri rendeletet (Lásd Egyházkerületi közgyűlés 321 sz. melléklete), mely szerint az egyévi önkéntességi tényleges katonai szolgálatra bevonult tanítók helyettesítése az illető iskolafentartókra a díjlevélileg biztosított járandóságon kívül újabb terhet nem ró, amennyiben a bevonult tanítót javadalmának csak a helyettes fizetésére fordított 800 koronán felül része illeti. Továbbá, hogy a szolgálati ideje alapján előlépésre jogosult tanítók részére az államsegélyként esedékes többlet folyósítása iránt az iskolaszékek három hónappal az esedékesség előtt a közigazgatási bizottság hozzájárulását igazoló nyilatkozaton kívül semmi más okmány melléklése nem szükséges. Megjegyzendő, hogy az elkésve folyamodók a tanítókat netán érő károsodásért anyagiilag felelősek.

Közgyűlés a konvent 157—1914. számú határozatát, illetve a 149,893—1913. sz. miniszteri rendelet az érdekelt iskolaszékek figyelmébe komolyan ajánlja.

80. sz. Egyházkerületi közgyűlés 322—1915. számú határozata a 160—1914. sz. konventi határozatból kifolyólag felhívja az iskola fentartó egyházakat, hogy a közoktatási kormány esetleges intézkedéséig tegyenek meg minden lehető arra nézve, hogy ref. tanítóink az állami tanítókkéval szemben mutatkozó lakbértöbblet és családi pótlékhoz egyházi forrásokból hozzájuthassanak.

Közgyűlésünk az egyházkerület 322—1915. sz. határozatát tudomásul veszi s az iskolafentartó egyházak jóindulatába melegen ajánlja.

81. sz. Egyházkerületi közgyűlés 323. számú határozata az egyházak figyelmébe ajánlja, hogy az államkormány esetleges intézkedéséig a maga hatáskörében humanitárius intézmények szervezésével társadalmi uton is tegyen meg minden lehetőt, hogy az iskolaköteles korban levő tanulók iskolába járása (községi iskolai szegényalap létesítésével) megkönnyíthessék.

Közgyűlés a 323—1915. számú ker. határozatot tudomásul vévén, annak fogantatására az egyházakat felhívja.

82. sz. Az egyházkerület 225—1915. számú határozata mihez tartás végett az iskolafentartó egyházak figyelmébe ajánlja a 81,780—1914. sz. V. K. miniszteri intézményt, mely szerint a már megállapított tandíjkárpótlást abban az esetben is teljes összegében engedélyezi, ha az illető tanítóknak az iskola fentartó által biztosított javadalma a tandíjkárpótlás teljes összegének hozzáadásával felül is haladja az 1913. évi XVI. t.-c.-ben meghatározott mértéket.

Közgyűlés a miniszteri intézményt tudomásul veszi s arra az érdekelt iskolaszékek figyelmét felhívja.

83. sz. Egyházkerületi közgyűlés 330—1915. szám alatt felhívja az egyházmegyéket, hogy a Kerület kiadásában megjelent Értesítő könyvecskék bevezetését erélyesen szorgalmazzák s hogy a bizományoshoz intézett megrendeléseknél az egyházak kifejezetten ezen könyvecskéket kérik. Felhívjuk továbbá a kerület, az egyházmegyéket, hogy erről az őszi gyűlés elé jelentést terjesszenek.

Közgyűlés az Egyház kerület 330—1915. számú határozata értelmében szigorúan utasítja az érdekelteket, hogy a ker. kiadásában megjelent Értesítő könyvecskéket iskoláikban bevezessék s kizárólag csak azokat használják.

E határozat jegyzőkönyvi kivonatban az egyházkerületre felterjesztetik.

84. sz. Az egyházkerület 331—1915. kgysz. alatt felhívja a beíratási díjakat feltüntető kimutatást még be nem

küldött egyházmegyéket — azok között a nagykárolyit is, hogy 255—1913. sz. kerületi végzés kívánalmainak az őszi ker. gyűlésre okvetlenül tegyenek eleget.

Közgyűlés utasítja az egyházmegyei tanügyi bizottságot, hogy a beiratási díjakat feltüntető kimutatást az egyházkerületre sürgősen felterjessze.

85. sz. Egyházkerületi közgyűlés 347 sz. határozatával a közép szabolcsi egyházmegyének azon szomoru tapasztalaton alapuló felterjesztésére, hogy tanköteleseinknek alig 1—2^o-a jut fel a VI. osztályba s végzi el azt, minek folytán éppen a szinmagyarságot tevő s a felvilágosodást és előhaladást képviselő ref. egyházunk tagjainak nagy része fog kimaradni a választók közül; — felhívja az iskolai hatóságokat és tanítókat ezek hazafias érzésére is hivatkozva, hogy a tankötelesek beiskoláztatására és szellemi előmenetelére s az egyes osztályok fejlesztésére nagy gondot fordítsanak s a tulzsufoltságnak, mint a haladás akadályának megszüntetésére új tanítói állásokat szervezzenek.

Közgyűlés az egyházkerület felhívását tudomásul veszi s úgy az iskolaszékeket és egyházakat, mint a körlátogatókat megfelelő intézkedésre hívja fel.

86. sz. Egyházkerület 349—1915- szám alatt a tankötelesek nyilvántartására szolgáló nyomtatványokról való gondoskodást az egyes egyházmegyék hatáskörébe utalja.

A tankötelesek nyilvántartására egyszerű vonalozott papir a gyermek, a szülők neve s a hat tanköteles évben végzett osztályok, végül a konfirmáció évszámának bejegyzésére szolgáló rovatokkal ellátva teljesen megfelelően, egyházmegyei intézkedést azok előállítására nem tart szükségesnek közgyűlésünk.

87. sz. Egyházkerületi közgyűlés 355—1915. számú határozata kimondja, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur esetleges intézkedéséig a választójog elnyerése céljából kiállított bizonyítványokért díj nem szedhető.

Tudomásul vétetik s mihez tartás céljából az iskolaszékek és tanítók figyelmébe ajánlatik.

88. sz. 362—1915. közgyűlési sz. alatt kimondja az egyházkerület, hogy a magánfoglalkozás engedélyezését a jövőben az iskolaszéktől kell a tanítóknak kérniök.

Tudomásul szolgál.

89. sz. Az egyházkerületi közgyűlés 64—1915. számú határozatával felhívja az egyházmegyéket, hogy a vallás- és közoktatási miniszter ur 160,040—1914. számú leiratának értelmében a felügyeletük, vagy kezelésük alatt álló alapok és alapítványok vagyonában, vagy jövedelmében a háború által okozott károsodásról a multra nézve azonnal, a jövőben pedig esetről esetre a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz felterjesztés végett részletes jelentést tegyenek a püspök urhoz.

Közgyűlés a felhívást tudomásul vevén, megállapítja, hogy egyházmegyénk kebelében ilyen károsodás nem történt.

90. sz. Tárgyaltatott özv. Ablonczy Andorné volt kir. daróczi lelkészné kérvénye, melyben a nagy drágaságra s nehéz helyzetére hivatkozva az özvegy-árva gyámintézettől rendkívüli segélyt kér.

Minthogy a nehéz pénzügyi viszonyok miatt az özvegy-árva gyámintézet értékpapirjainak jövedelme nagy mértékben leszállt, de még közelebb az özvegyek és árvák évdija annyira emelkedett, hogy már az intézet tőke vagyona is igénybe van véve; ennél fogva a közgyűlés a kérelmet nem teljesítheti.

91. sz. Olvastatott a belső somogyi ref. egyházmegye 1915. március 3-án tartott közgyűlésének megkeresése, melyben arra hivatkozva, hogy a M. Protestáns Irodalmi társaság 1914. december 9-én tartott igazgató választmányi ülésében a biblia magyar kiadásának és terjesztésének ügyét is kezébe vette; a nevezett irodalmi társaság támogatására hívja fel egyházmegyéket s kéri, hogy hasson oda, hogy a presbitériumok felvilágosítása és megnyerésével minden gyülekezet bekapcsolódjék a M. Protestáns Irodalmi társaság rendes tagjaul.

Közgyűlés a megkeresésnek örömmel tesz eleget s felhívja a kebelbeli lelkészeket, hogy a szép célra gyülekezeteiken lehetőleg megnyerni igyekezzenek.

92. sz. Olvastatott az esperesi értekezletnek egyházfentartási alap létesítésére vonatkozó tervezete.

Közgyűlés az egyházfentartási alap létesítését multhatatlan szükségnek tartja s az esperesi értekezlet tervezetét helyesnek és elfogadandónak találván az egyházkerület intézkedéséig is a fentartási alap létesítését a gyülekezetek figyelmébe hathatósan ajánlja.

93. sz. Püspök ur 4264—1915. szám alatt megküldi a vallás- és közoktatási miniszter urnak 8281—1915. elnöki számu megleghangu leiratát, mely a lelkészeket és tanítókat a vármegyék közönsége által megindított ama nemes mozgalom támogatására hívja fel, melynek célja hogy a kárpátok vidékén a haza védelmében hősök sirjait megjelöljék, gondozzák és bekerítsék.

Egyházmegyei közgyűlésünk méltányolva ama nemes törekvést, hogy a hazáért halt hősök sirjainak gondozásba vételével az irántuk való hálának legalább parányi mértékben is eleget tegyünk; felhívja a kebelbeli lelkészeket és tanítókat, hogy a hatóságokkal és néppel karöltve a szent célra minden tőlük telhetőt megtegyenek.

94. sz. Olvastatott a püspöki hivatal 4384—1915. sz. körlevele, mely a háboru okozta munkáshiány gazdasági hátrányainak csökkentése céljából az esperesek útján felhívja a lelkészeket és tanítókat, hogy a vezetésükre bizott népek az istentisztelet csendjét nem zavaró vásár- és ünnepnapi munkára vonatkozólag esetleges aggályait eloszlatni igyekezzenek.

Közgyűlés a püspöki körlevelet tudomásul vevén, ahoz való alkalmazkodásra a kebelbeli lelkészeket és tanítókat felhívja.

95. sz. Ráczy Elek gyámintézeti pénztárnok jelenti, hogy az országos lelkészi nyugdíj- és gyámintézettől lelkészi özvegyeink és árváink eddig élvezett gyámdíjuk után 20 százalék drágasági pótlékban részesültek.

Gyámintézeti pénztárnok jelentését a közgyűlés örömmel veszi tudomásul.

96. sz. Olvastatott Takács Ferenc tanügyi bizottsági elnök jelentése, melyben jelenti, hogy Hagymási Zoltán nyírmeggyesi tanító az iskolalátogatói tisztségről lemondott.

A jelentés tudomásul vétetik s a megürült iskolalátogatói tisztségre Hajnal József irinyi tanító megválasztatik.

97. sz. A közgyűlés tárgyai kimerítettén, esperes a közgyűlést berekeszti.

Hitelesített Nagyváradban, 1915. szeptember 20.

Kincses István

em. l. főjegyző.

Berey József

esperes.

Kacsó Károly

e. m. tanácsbíró.

Havas Gyula

e. m. tanácsbíró.

Rácz Elek

Birósági jegyzőkönyv

az 1915. szeptember 15-én Mátészalkán tartott rendes bírósági ülése.

98. sz. Az időszaki tanács rendes tagjaiul az évre megválasztottak:
pótagokul:

Miről megválasztott bírósági tagok kivonaton értesítetnek.

99. sz. A nagykarolyi ref. egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Mátészalkán, 1915. szeptember 15-én tartott ülésében a mérki presbiteriumnak lelkészi fizetés megosztása tárgyában beadott felebbezési ügyében következőleg

I t é l t:

A mérki presbiterium felebbezésével elutasítatik.

I n d o k o k:

A mérki lelkészi díjlevélben garaspénz, felszólítás váltság (166.50 korona a költségvetés szerint) és 16 szekér széna megváltási ára egy összegben (619.50 korona) szerepel s polgári év szerint válik esedékessé. Minthogy az özv. lelkészné Tukacs Albertné az 1914. évi április 1-től számított fél esztendeig (kegyeleti idő) a teljes fizetés, illetve az 1914. évi fizetésnek felellette; ennél fogva az azon évre esedékes szán-

lászváltás (166.50 korona felerészét 83.25 koronát jogosan kezelte fel.

Az ősszel beszállított fajárandóság — mivel az egyházi év régebben április 24.-től április 24.-ig terjedt — részben utólagos, részben előleges fizetésnek veendő, mivel nem valószínű, hogy a tavasszal kezdődő egyházi évre a fajárandóság már előző őszön, tehát felével a fizetési esztendő kezdete előtt fizettetett volna. E nélkül fogva az április 1.-től szeptember végéig egész fizetésre igényt tartó özv. lelkésznet az ősszel beszállított évi fajárandóságnak fele részét

szintén megillette.

100. sz. Csobi Mihály kaplonyi illetőségű egyháztag felebbezése egyházi adóügyben — felszerelve nem lévén, tárgyalása a jövőgyűlésre halasztatott.

101. sz. Özv. Költő Lászlóné királydaróci egyháztag egyházi adó elleni felebbezése visszavonatván, a napi rendről levételett.

Kelt mint fent.

Kincses István

birósági jegyző.

T A R T A L O M.

		Oldal.
46	sz. Ima	3
47	" Megnyitás	3
48	" Megalakulás	3
49	" Jegyzőkönyv hitelesítők kiküldése, távollevők igazolása	3
50	" Esperesi jelentés	5
51	" Számvevőszéki jelentés	10
52	" Egyházkerületi képviselők választása	12
53	" Népiskolai tőkesegély törvények	12
54	" Ref. segély egyleti kérvények	12
55	" Papos kántortanítói díjlevele	12
56	" Mátészalkai 4. 5. tanítói állás-díjlevele	13
57	" Nyirparasznyai	13
58	" Illés Zsuzsána adománya Nagykárolynak	13
59	" Parag Zsuzsika alapítv. alapító-levele	14
60	" Szalay György " "	14
61	" Berey József " "	14
62	" Kalmár Istvánné " "	15
63	" Nyirparasznyai szőlőföld eladása	15
64	" " lelkész termény megváltása	16
65	" Paposi iskolaterv és költségvetés jóváh	16
66	" Nyirparasznyai iskolaterv és költségvetés jóváh	16
67	" Szigeti Gy. indítványa	17
68	" Szabó Menyhért kamatfizetése	18
69	" Veres Vilmos felebbezése termény megvált	18
70	" Batta Miklós felebbezése egyh. közs. hat. ellen.	18
71	" Kaplonyi választók kérelme	19
72	" Asztalos György üdvözlése	19
73	" Egyházker: Szentistvánnapi munkaszünet	20
74	" " Állandó káplánságok megállapítása	20
75	" " Család könyvtervezete	21
76	" " Püspöki kinevezés alá első lelkészek	21
77	" " Más iskolákba járók vallásoktatása	21

78	"	Egyházker: Nőtanítók alkalmazandók	22
79	"	Tanítók előléptetéseért folyamodás	22
80	"	Tanítói lakbértöbblet s családi pótlék	22
81	"	Iskolába járás megkönnyítése	23
82	"	Tandijkárpótlás	23
83	"	Értesítő könyvecskéi használandók	23
84	"	Beíratási díjak kimutatása	23
85	"	VI. osztály benépesítése	24
86	"	Tankötelesek nyilvántartása	24
87	"	Választójog elnyerésére bizonyítvány díjtalan	24
88	"	Tanítók mellékfoglalkozását iskolaszék engedélyezi	25
89	"	Alapok és alapítv. háborus károsodása	25
90	"	özv. Ablonezy Andorné kérelme	25
91	"	M. Prot. Irod. társaság pártolása	26
92	"	Egyháztartási alap létesítése	26
93	"	Hősök sirjának gondozása	26
94	"	Vasárnapi munka	26
95	"	Özvegyek s árvák drág sági pótléka	26
96	"	Hajnal József iskolát választ	26
97	"	A közgyűlés berekesztése	27

Bírósági ügyek :

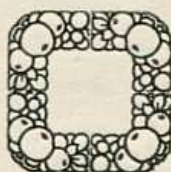
98	"	Időszaki tanács megalakulása	28
99	"	Mérki preb. felebbezése	28
100	"	Kaplonyi adó felebbezés	29
101	"	Királydaróczi adó felebbezés	29

ESPERESI JELENTÉS

a Nagykárolyi Református

≡≡≡ Egyházmegye ≡≡≡

állapotáról az 1914-ik évről.



NYOMATOTT A NAGYKÁROLYI PETŐFI-NYOMDA R.-T.-NÁL
1915. NAGYKÁROLYBAN. 1915.

ESPERESI JELENTÉS

a Nagykárolyi Református Egyházmegyei
valláserkölcsi-, iskolai- és anyagi életének
mozzanatairól az 1914. évben (I. t.-c. 170. §.)

Az 1915. évi március hó 24-iki közgyűlésünk 5. száma értelmében, a háborus időre való tekintettel s főleg a fuvarhiány, nagy mezei munkásság és drágaságra figyelemmel, mely egyes egyházainkat szerfölött terhelte volna, ez évben az egyházlátogatás minden egyházban nem történt meg. Én megvizsgáltam 3 egyházat, Kincses István a nagyecsed i (esperesi székhely) s Takács Ferenc a közelében levő 7 egyházat. Ezen vizsgálatok alkalmával sem lehetett szorosán ragaszkodni a törvény követelményeihez, mivel a postai közlekedés lassúsága nem engedte meg, hogy akár az egyházmegyei gondnok, akár maga mellé vett lelkész társaságában végeztessék az egyházlátogatás, hanem minden helyen csak egy kiküldött lehetett jelen. A meg nem vizsgált egyházak beküldték a látogatási jegyzőkönyv adatait s az ily módon összeállított jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni:

I. Vallásos erkölcsi állapot.

1. Ünnepeken és vasárnapokon az istentiszteletek nagy buzgósággal, igen szép és jó eredménnyel tartattak meg 17 egyházban, jó eredménnyel 10, kellő 5, kielégítő 3 egyházban.

2. Vasárnap délután kátémagyarázat tartatik 13, biblia-magyarázat 9, felváltva káté- és bibliamagyarázat 6, egyik évben káté-, másik évben bibliamagyarázat tartatik 4, predikáció és bibliamagyarázat 1, csak ima 2 egyházban.

3. Hétköznapon délelőtt és délután csak 2 egyházban (Börvely, Mérk) tartatik istentisztelet; köznapon délelőtt és bűnbánati héten d. e. és d. u. 12 egyházban, csak bűnbánati héten 5 egyházban, csak télen 4 és csak egyes napokon s bűnbánati héten d. e. és d. u. 5, csak egyes napokon 7 egyházban.

4. Köznapi bibliamagyarázat tartatik a téli hónapokban hetenként egyszer 2 (Mérk, Nagyecsed), adventben 1 (Börvely), csak adventben hetenként 4 egyházban (Érendréd, Genes, Géres és Kántorjánosi). Nem tartatik 28 egyházban.

5. Vallásos élet fokozására, a következők történnek. Téli ujságot járattak 17 egyházban, más vallásos irányu lapot 6 egyházban, vallásos felolvasások történnek 11 egyházban, énekkar 5 egyházban (a háborus viszonyok miatt szünetelnek) semmi intézkedés nem történt 6 egyházban. Jótékony-egylet van 1 egyházban.

6. Konfirmációhoz a növendékeket a lelkész készíti elő 24 egyházban, a segédlelkész 7 egyházban, a tanító készíti elő a lelkész felügyelete alatt 4 egyházban.

7. A konfirmáció tartatik virágvasárnapon 1, nagypénteken 1, husvétkor 1, áldozócsütörtökön 10, pünkösöd előtt 10, pünkösdkor 4, junius vagy julius hóban 6, aratási urvacsorakor 2 egyházban.

8. Urvacsorával élők száma 42668 volt.

9. Betegeknek az urvacsora kívánatra bármikor kiszolgáltatik 27 egyházban, templomi urvacsora osztáskor 7 helyen, csak husvétkor 1 egyházban (Irinny).

10. Szektáriusok: nazarénus fi 33, nő 26 = 59 }
baptista fi 6, nő 3 = 9 } 68

11. Egyházi szertartást egy izben sem mellőztek.

12. Vadházások száma 29 pár, viszálykodó házaspár száma 3.

13. Áttért hozzánk fi 5, nő 2 = 7

Kitért tőlünk fi 10, nő — = 10

14. Szegényekről gondoskodott 6 egyház 250 korona 18 fillér értékben.

15. Egyház és iskola javára adakozások:

<i>Bere:</i> Nagy Sámuel és Varga Sándor			
egyháztagok 1—1, Özv. Vityi			
Bertalanné 1, lelkész 3 esetben			
bort adtak az Urasztalához értéke	7·20	K	
A bere — csomaközi hitelszövet-			
kezet bármely egyházi célra			
adományozott	100	—	K
Özv. Bartha Józsefné toronytető			
megfestésére adományozott . .	100	—	K
Tordai Tivadarné egyházi célra			
	10	—	K
Botos Mihály közcélra			
	1	—	K
	218	·20	K
<i>Dobra:</i> Id. Győri András urvacsorához			
bort	8	—	K
Kató György kenyeret és bort			
értéke	12	—	K
	20	—	K
<i>Érendréd:</i> Dr. Falussy Árpád Urvacso-			
rához 2 ízben bort ado-			
mányozott értéke	20	—	K
1 ízben Urvacsorához bort			
adományoztak Szintay Kál-			
mán értéke	10	—	K
Fényes Pál értéke			
	10	—	K
Nagy István „			
	10	—	K
Veress Lajos értéke			
	10	—	K
	60	—	K
<i>Fábtánháza:</i> Község egyháznak . . .			
	240	—	K
N. Veress Károly egyház-			
nak adományozott	40	—	K
Székely Elek egyháznak			
adományozott	6	—	K
Balácsi Gusztávné egy-			
háznak adományozott	4	—	K
Szalay Gábor egyháznak			
adományozott	5	—	K
Bulyáki Lajosné egyház-			
nak adományozott	10	—	K
Urasztali kenyér és bor			
	40	—	K
	345	—	K
<i>Genes:</i> Ifj. Joó István egyház részére			
	10	—	K
	10	—	K
Átvitel: — — K			
	653	·20	K

	Áthozat:	— — K	653·20 K
<i>Géres:</i>	Urvacsorai kenyér és bor a hivek adakozása értéke . . .	120 — K	120 — K
<i>Hodász:</i>	Urvacsorához kenyeret adtak Ujlaki Béláné 2 izben, Szikszay Gyuláné, Szücs Tamásné Ujlaki Sándorné	18 — K	18 — K
<i>Ilk:</i>	Urasztalához kenyeret és bort a hivek adtak értéke	50 — K	50 — K
<i>Iriny:</i>	Báli jövedelem	33·58 K	
	Ujlaky Mihály ajándéka	10 — K	
	Rendes állmsegély	32 — K	
	Ujlaky Andrásné ajándéka	40 — K	
	Molnár Lajos ajándéka	20 — K	
	Veress Ferencz ajándéka	10 — K	
	Barta István ajándéka	10 — K	
	Lelkész adománya	14·81 K	170·39 K
<i>Jármí:</i>	Urasztalához mind a hat alkalommal kenyeret adott Györfy Albert értéke	12 — K	
	Bort adományoztak: Szobonya József lelkész, Szilágyi András, Kiss Mihály (Kisszekeresről) Takács Pál, Szilágyi Lajosné Kulin Vilma, Szilágyi Katalin értéke	24 — K	36 — K
<i>Kántorjánosi:</i>	Urasztalához kenyeret és bort adtak mind a hat izben a presbiterek, értéke	39 — K	39 — K
<i>Kaplony:</i>	Az egyház szükségeire adakoztak: Hegedüs Bálint	4 — K	
	Id. Papp Zsigmond	4 — K	
	Nagy Ida	10 — K	
	Az urasztalára egész éven át kenyeret adott ifj. özv. Hegedüs Ferenczné, értéke	6 — K	
	Bort adott özv. Nyiri Józsefné, értéke	7·20 K	31·20 K
	Átvitel:	— — K	1117·79 K

Áthozat:		— K	1117.79 K
<i>Királydaróc:</i> Dr. Baltazár Dezső püs- pök	100.— K		
Egyház javára bái jöve- delem	58.64 K		
Urasztali kenyér és borra adakoztak: M. Szabó Miklósné, Krisztik János plebános, Tarr Sándor- Gál Ferencné, Magyar Sándorné, Zoványi Jó- zsef, ifj. Molnár Jó- zsefné érték	100.— K	258.64 K	
<i>Krasznaszentmiklós:</i> Urasztalához a ke- nyeret a hivek adták, érték . . .	10.— K	10.— K	
<i>Mátészalka:</i> Iskolai célra Mátészalkai Takarékpénztár	40.— K		
Ipar és Kereskedelmi Bank	30.— K		
Schwartz Mór alapítványi kamata	66.66 K		
Mátészalkai Hitelszövetk.	50.— K		
Egyház szükségleteire: Ve- res Boriska, Jolán . . .	5.— K		
özv. Füzessey Istvánné	5.—		
Többen	5.40		
Szegényalapra perselypénz	186.39 K		
Külön alapra Kincses István	30.— K	418.45 K	
<i>Mérk:</i> Urvacsorai szükségletre Papp Lajos adott	2.— K		
Urvacsorához kenyeret adott: Id. Papp Lajosné és Varga Károlyné. Bort: Veress Lajos és Veress András. Harang- alapra adakoztak: Szalay Jó- zsef 4 K, Kun Gábor 6 K, Szücs Péter 2 K, id. Danó Lajos 2 K, Pécsi Ároné 10 K, Szabó Jánosné 8 K,			
Átvitel:	— K	1804.88 K	

	Áthozat:	—·— K	1804·88 K
<i>Mérk:</i>	Sarkó Lajosné 5 K, Fagyol Józsefné 3 K, Balogh Károlyné 3 K, ifj. Szakács Mihályné 5 K	48·— K	50·— K
<i>Nagydobos:</i>	Egyház részére Kovács Zsigmond	5·— K	5·— K
<i>Nagyecsed:</i>	Papp Gyula gátbiztos egyház részére	10·— K	
	Bulyaki Lajos sebesült katonára	10·— K	
	Murguly Imre harctérről	10·— K	
	Berey József urvacsorához bor	10·— K	40 — K
<i>Nagykároly:</i>	Néma Gusztávné egy urasztali kenyérterítőt. Egyház részére adakoztak: Kallai Fülöpné	5·— K	
	Kun Lajosné	2·— K	
	Mészáros Márton	2·— K	
	Urvacsorához kenyeret és bort adtak: Kovács János és neje 15, özv. Dr. Serly Gusztávné 15, Néma Gusztáv és neje 15, özv. Dr. Serly Gusztávné 15, Szabó János és neje 15, Sajtos Albert és neje 15 korona értékben	90·— K	90·— K
<i>Nyirparasznya:</i>	Egyház részére adakozott; özv. Suba Ferencné egy kathedra terítőt, egy lelkészi padterítőt és egy urasztala terítőt, értékük	120·— K	120·— K
<i>Nyirmeggyes:</i>	Urasztalához kenyeret és bort adott; özv. Gere Józsefné, értéke	20·— K	
	Pető Istvánné kenyeret	2·— K	22·— K
	Átvitel:	—·— K	2140·88 K

Áthozat:		— K	2140·88 K
<i>Olcsva</i> :	Urasztalához kenyeret és bort adtak; id. Tóth Péter, Borbás S., Nagy S., Szücs József, Huszti István, Balogh Károly	48·— K	48·— K
<i>Olcsvaapáti</i> :	Urvacsorához kenyeret adtak: Foris Lajos és neje, Német Sándor és neje, ifj. Kosa Sándorné, n. Szabó Menyhértne, Krisztin Imréné, özv. Kosa Sándorné, értéke	24·— K	
	Bort adtak: Német Sándor, T. Kosa Sándorné, T. Kosa Ferenczné, Szász Menyhértne, Szabó Etelka 1—1 esetben, a presbyterium 2 esetben, értéke.	48·— K	
	Harang-alapra: a hitelszövetkezet igazgatósága és felügyelő-bizottsága	120·— K	
	Közigazgatási célra: Kosa Ferenc	1·— K	
	Gerendási József	1·— K	174·— K
<i>Ópályi</i> :	Az egyház közszükségleteire: Kosa Gyula és ifj. Uzonyi István	12·50 K	12·50 K
<i>Szamoszeg</i> :	Templomjavítás célra több egyháztág adott 64 koronát, ezen adományok az egyház „Arany könyvé”ben vannak felsorolva	64·— K	64·— K
<i>Vitka</i> :	Urasztali borra többen adakoztak	28·15 K	28·15 K
Összesen:			2467·53 K
16. Jótékonytságot gyakoroltak a következő egyházak:			
Bere 3·65 K, Börvely 91 K, Csomaköz 4·60 K, Dobra 160·20 K, Domahida 14·66 K, Érdengeleg 18·66 K, Éredred			

5898·51 K, Érkörtvélyes 235 K, Fábiánháza 38·75 K, Gencs 2242·72 K, Géres 38·43 K, Hodász 26 K, Ilk 17·98 K, Iriny 33·39 K, Jármí 11·75 K, Kántorjánosi 133·18 K, Kaplony 13·77 K, Királydaróc 28·36 K, Kismajtény 511·40 K, Mátészalka 355·64 K, Nagydobos 42·10 K, Nagyecsed 101·65 K, Nagykároly 70 K, Nyirparasznya 8 K, Nyírmeggyes 71·90 K, Olcsva 1·34 K, Olcsvaapáti 186·74 K, Papos 7·91 K, Szamoszeg 82·11 K, Szaniszló 10 K, Vitka 8·60 K, összesen 10,468 K.

II. Anyagi élet és igazgatás.

17. A presbytérium minden egyházban törvényszerűen van megalkotva, s jegyzőkönyveit a törvénynek megfelelőleg lelkész vezeti két (2) egyházban, 27 egyházban a ref. tanító, s 6 egyházban más egyén vezeti (egyházi jegyző.)

18. Az anyakönyvek mindenütt rendesen vezettetnek, s van külön áttértek és kitértek anyakönyve (ez utóbbi a nagykárolyi egyházból hiányzik.)

19. Megőriztetnek az egyházmegyei, kerületi és konvinti jegyzőkönyvek, a körrendeletek, miután minden egyházban külön példány küldetik, nem jegyzőkönyveztetnek.

20. Leltár (III. t.-c. §) van minden egyházban, s törvényszerűen kiigazítva.

21. Lelkeszi napló iktató- és postakönyv van minden egyházban (kivéve Ópályit, ahol csak postakönyv van)

22. Telekkönyvileg rendben vannak az egyes egyházak.

23. Számadás végeredménye a 35 egyházban összesítve.

Bevétel 330080 K 97 f.

Kiadás 301036 K 43 f.

T. kiadás 2556 K 04 f.

Maradvány 31600 K 58 f.

Követelés 26973 K 96 f.

24. Alapítványok:

Bere: Orgona alap 34— K

„Szegény alap“ Buttyán Mihály-
féle nevet viseli

400— K 434— K

Csomaköz: Van egy, mit néhai Buttyán

Mihály hagyományozott . 400— K 400— K

Átvitel: —— K 834— K

	Áthozat : ——— K	834.— K
<i>Dobra</i> : Sógor Antal örökösei alap . . .	200.— K	
Özv. Gáti Lászlóné-féle alap . . .	100.— K	300.— K
<i>Domahida</i> : Özv. Domahidy Sándorné alapítvány	200.— K	200.— K
<i>Érdengeleg</i> : Bük László-féle iskolai alapítvány	430.— K	
Bóér Gusztáv föld pótléka	200.— K	
Regale kötvény	395.— K	
Néhai özv. Vaday Zsuzsánna féle alap toronyépítésre	2452·58 K	
Tóth Imre alapítványa to- ronyépítésre	41·88 K	3519 38 K
<i>Érendréd</i> : Kossuth Lajos alap	25·65 K	
Szegény tanulók vallásos könyv alap	114·26 K	
Árva alap	407·36 K	
Szegény alap	401·29 K	
Uray István alap	409·58 K	
Ujtemetői földvételi alap	424·87 K	
Kölcsönmagtári pénzalap	977·90 K	
Harang alap	73·42 K	
Vaday Zsuzsánna alap	3052·40 K	
Orgona alap	8·60 K	
Teleky Erzsébet alap	231·74 K	
Veress Lajos Rákóczy alap	512·87 K	
Hitelszövetkezet részvény	50.— K	
Konventi közalap templom renoválási alap	423·04 K	7112·98 K
<i>Érkörtlélyes</i> : Dalegylet	498.— K	
I. Takácsi alap	344.— K	
II. Takácsi alap	410.— K	
Kovács Gábor alap	981·86 K	
Kovács Gábor egyházi	4500.— K	
Pataky Ernő alap	58.— K	
Toronyóra alap	532·52 K	
Iskola alap	105·93 K	
Harang alap	63·95 K	9953·26 K
Magtári alap	2459.— K	
Átvitel : ——— K	21919·62 K	

	Áthozat : ——— K	21919·62 K
<i>Gencs</i> :	Csomay Vilhelmina alap	100·— K
	Kardos Lipót gencsi alapítványa	1000·— K
	Gyene István alapítványa	2200·— K 3300·— K
<i>Géres</i> :	Miklóssy alap	1000·— K
	Szegény alap	182·62 K
	Harang alap	47·49 K
	Orgona alap	504·56 K 1734·66 K
<i>Ilk</i> :	Kalmárné féle alap	2000·— K 2000·— K
<i>Iriny</i> :	Egyházi alap	125·— K
	Szegény alap	50·— K
	Iskolai alap	50·— K 225·— K
<i>Kántorjánosi</i> :	Orgona alap	229·52 K
	Klein Sámuel alap	200·— K
	Mándi Ignácz alap	2000·— K 2429·52 K
<i>Kaplony</i> :	Egyházfentartási alap	1420·92 K
	Iskola építési alap	3794·— K 5214·92 K
<i>Királydaróc</i> :	Magtári alap voltaképen ez az egyházfentartási alap	2568·53 K 2568·53 K
<i>Mátészalka</i> :	Kincses alapítvány	432 80 K
	Temető alap	1850·20 K
	Gyászkocsi alap	53·85 K
	Lelkészlak építési alap	881·— K
	Kerekes Ignác alapítványa	326·79 K
	Vasuti földkisajátítási alap	338·45 K
	Schwarcz Mór iskolai ala- pítvány	283·22 K
	Sz. Schwarcz Jakab isko- lai alapítvány	200·— K
	Sz. Schwarcz Jakab egy- házi alapítvány	200·— K
	Egyházi szegény alap	249·70 K
	Gaál György alapítvány	200·— K
	Templomszék alap	15·07 K
	Felsőbb tanulók segítő alap	238·74 K
	Népiskolai tan. segítő alap	260·38 K
	Szepesi alap	56·03 K
	Kádár Istvánné sz. Nagy Julia alap	1057·73 K
	Átvitel : ——— K	39392·25 K

Áthozat : ———	K 39392·25	K
Kóródy szegény alapítvány	1236·—	K
Özv. Kerekes Ferencné sz.		
Kóródy Ida alap	44600·—	K
Kóródy Ida egyházfentartási alap	809·15	K
Nagy Zsigmond alap	71·78	K 52760·89 K
Nagyecsed : Berey József isk. alapítvány	100·—	K 100·— K
Nagykároly : Tóth Lajos alap	2535 09	K
Sipos hagyaték	1025·40	K
Turbucz hagyaték	592·35	K
Harang alap	132·—	K
Kisajátítási alap	1188·58	K 400·— K
Illyés Zsuzsánna	315·27	K 5788·69 K
Számösszeg : Kósa Mihály alap	400·—	K 400·— K
Vitka : Szalay György alapítvány		
Ingatlanokban	25350·—	K
Készpénzben	17572·—	K 42922·— K
Összesen : ———	K 141363·85	K

Az alapítványok a célnak megfelelőleg használtatnak.

25. Az egyházak jövedelmei, kamatok, haszonbérek, egyházi adók pontosan befolytak 19 egyházban, sajnos a háboru és a közbejött kedvezőtlen viszonyok miatt 16 egyházban van több-kevesebb hátralék, melyek közigazgatási uton hajtatnak be.

26. Az egyes egyházak adóságainak kimutatása :

Folyószám	Egyház neve	Adósság		Kamat hány % ?	Törlesztés módja
		K	f		
5	Bere	2600	—	8%	a tőke 10%
	Börvely	8400	—	5 ³ / ₄ %	amortizációs
	Dobra	1370	—	6%	A pénztárkészlet szerint amikor van
	Fábiánháza	3000	—	1%	Közalapi tőkesegély
	Gebe	8000	—	9%	
10	Gencs	2310	—	8%	Félévenként egyházi jövedelemből
	Géres	27630	—	Különböző	
	Hodász	31400	—	10000 után 1% a többire 5 ² / ₁₀ %	amortizációs
	Ilk	4600	—	8%	
	Iriny	3000	—	1 ¹ / ₂ %	
15	Jármí	5400	—	1400 után 8% a többire 1 ¹ / ₂ %	
	Kántorjánosi	17026	91	Részben 6% részben 1 ¹ / ₂ %	
	Kaplony	2000	—	1 ¹ / ₂ %	amortizációs
	Királydaróc	25000	—	20000 után 5 ⁵ / ₁₀ % 5000 után 1%	
	Kismajtény	8000	—	1 ¹ / ₁₀ %-kal a tőkét is törleszti	
20	Krasznaszentmiklós	10000	—		
	Mátészalka	16689	86		
	Mérk	14550	—	6%, 1 ¹ / ₂ %, 7%	amortizációs
	Nagydobos	1400	—	8%	Felesleg esetén
	Nagykároly	12723	79	4 ¹ / ₂ %	Félévi részletekben
25	Nyirparasznya	11000	—	5000 után 5 ⁷⁰ / ₁₀₀ % 6000 tőkesegély	amortizációs
	Nyirmeggyes	16000	—	12000 után 5 ¹ / ₂ % 4000 után 6%	Félévenként
	Olcsva	10400	—	400 után 6% a többi 4 ³ / ₄ %	amortizációs
	Olcsvaapáti	2884	03	495 K 63 f. után 5 ¹ / ₂ % 1250 után 7% a többi 8%	
	Papos	9500	—	Tőkesegély 1 ¹ / ₂ %	
27	Szamosszeg	20000	—	5 ⁸ / ₁₀ %	1/2 évenként
	Szaniszló	6000	—	1 ¹ / ₂ %	Tőkesegély
	27 egyház	270884	59		

27. Állami adó 33 egyházban, ki van fizetve 2 egyházban (Hodász és Géres) 60 – 60 korona adó hátralék van, az illeték ki van fizetve 34 egyházban, 1 egyház (Géres) 14 K 08 fillér hátralékban van.

28. Földadót az egyház, fizeti a belhivatalnokok földje után 32 egyházban a belhivatalnokok 2 s közösen az egyház és belhivatalnok egy helyen.

29. A belhivatalnokok teljesen ki vannak fizetve 30 egyházban, Nyirparasznyán 580 korona, Nagyvárolyban 240 korona, Nagydobos 1000 korona, Kántorjánosi 430 korona, Dobra 380 és Erdengelegen 5 h. rosz hátralék van.

30. A templom jó állapotban van 30 egyházban, javításra vár 5 egyházban, lelkészlak jó 30, javításra vár 1, rosz 4 egyházban, az iskola jó 33, javításra vár 1, rosz 1 egyházban, melléképületek jók 28, javításra vár 4, rosz 3 egyházban.

31. Az egyházi épületek mind a Fonciere-nél vannak biztosítva, a biztosítás értéke az összes 944810 korona.

32. Új építkezés történt 5 egyházban 31,166 korona értékben.

33. Épületek jókarban tartására 34 egyház 16,972 korona 05 fillért fordított.

III. Népiskolai adatok.

34. Tankötelesek 6—12 évig	fi	2455	
	nő	2358	összesen 4813
iskolába jár	fi	2416	
	nő	2068	összesen 4214
iskolát elhagyta	fi	108	
	nő	88	összesen 196
iskolázatlan	fi	201	
	nő	202	összesen 403
35. Tanköteles 12—15 évi	fi	795	
	nő	800	összesen 1595
iskolába jár	fi	443	
	nő	475	összesen 918

Nagyecsed, 1915. augusztus 20.

Berey József,
esperes.

36., 37., 38., 39., 40. számok részletes kimutatása.

Egyház neve	Hány osztályu az iskola			Konfirmáltak			Megtartatik-e a tanterv s a kerületi kiadványok használatnak-e?	Milyen a tanítás eredménye?	Az iskola felszerelése milyen?	
	fiu	leány	vegyes	fi	nő	összes			Tanszerekben?	Egészségi tekintetben?
Bere	—	—	I—VI.	5	3	8	igen	—	teljes	kifogástalan
Börvely	II—VI.	III—VI.	I—II.	19	17	36	"	—	"	jó
Csomaköz	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—
Dobra	—	—	I—VI.	18	17	35	igen	—	teljes	megfelelő
Domahida	I—VI.	I—VI.	—	5	6	11	"	—	—	—
Érdengeleg	—	—	—	3	4	7	"	—	—	—
Érendréd	—	—	—	4	9	13	—	—	—	—
Érkörtlényes	—	—	I—VI.	17	18	35	igen	—	teljes	jó
Fábiánháza	—	—	I—VI.	5	7	12	"	—	jó	"
Gebe	—	—	I—VI.	6	11	17	"	—	törvényszerű	"
Gencs	—	—	I—VI.	23	18	41	"	—	jó	megfelelő
Géres	—	—	I—VI.	15	19	34	"	—	teljes	kifogástalan
Hodász	—	—	I—VI.	—	—	—	"	—	hiányos	"
Ilk	—	—	I—VI.	10	7	17	"	—	teljes	teljes
Irin	—	—	I—VI.	5	13	18	"	—	megfelelő	megfelelő
Járm	—	—	I—VI.	5	5	10	"	—	teljes	"
Kántorjánosi	—	—	I—VI.	18	24	42	"	—	megfelelő	megfelelő
Kaplony	—	—	I—VI.	5	7	12	"	—	hiányos	kifogástalan
Királydarácz	VI.	VI.	—	—	—	—	—	—	—	—
Kismajtény	VI.	VI.	—	4	7	11	—	—	—	—
K.-Szentmiklós	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mátészalka	VI.	VI.	—	49	33	82	igen	—	szabályszerű	szabályszerű
Mérk	—	—	I—VI.	9	14	23	"	—	jó	jó
Nagydobos	—	—	I—VI.	8	11	19	igen	—	jó	"
Nagyecsed	III—VI.	—	—	45	50	95	"	—	megfelelő	megfelelő
Nagykároly	VI.	—	—	—	—	—	"	—	hiányos	hiányos
Nyirparasznya	—	—	VI.	7	2	9	"	—	hiányos	hiányos
Nyirmegyes	—	—	I—VI.	12	14	26	"	—	törvényszerű	törvényszerű
Olcsva	—	—	VI.	7	6	13	"	—	törvényszerű	törvényszerű
Olcsvaapáti	—	—	VI.	10	8	18	"	—	kevésbé megf.	kevésbé megf.
Opályi	—	—	VI.	6	5	11	"	—	szabályszerű	szabályszerű
Papos	—	—	VI.	1	—	1	"	—	szabályszerű	kifogástalan
Szamosszeg	—	—	I—VI.	13	22	35	"	—	megfelelő	megfelelő
Szaniszló	—	—	I—VI.	16	13	29	"	—	hiányos	nem meg felelő
Vitka	—	—	VI.	4	10	14	"	—	jó	jó
Összesen :				129	141	270				

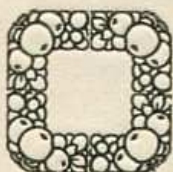
41. számra a felelet legvégül.

IV. Népmozgalmi adatok:

Egyház neve	S z ü l e t e t t						Meghalt			Házasságra lépett		Reverzalist adott		Népesség			
	Törvényes		Törvénytelen		Összesen		Együtt			Összesen	ref. pár	vegyes pár	javunkra	kárukra	fi	nő	Összesen
	fi	nő	fi	nő	fi	nő		fi	nő								
Bere	5	10	—	1	5	11	16	6	12	18	2	—	—	—	221	243	464
Börvely	43	41	5	3	48	44	92	23	25	48	16	—	—	—	897	844	1741
Csomaköz	3	2	1	3	4	5	9	3	5	8	1	—	—	—	28	32	60
Dobra	36	30	2	—	38	30	68	37	31	68	10	—	—	—	731	781	1512
Domahida	7	9	2	1	9	10	19	5	4	9	1	—	—	—	198	205	403
Erdengeleg	6	7	—	—	6	7	13	2	5	7	1	—	—	—	133	150	283
Erendréd	10	14	1	1	11	15	26	7	9	16	—	1	1	—	477	541	1018
Erkörtvélyes	33	33	4	2	37	35	72	30	24	54	15	—	—	—	696	684	1380
Fábiánháza	34	19	2	5	36	24	60	22	14	36	14	1	—	—	667	688	1355
Gebe	21	15	1	2	22	17	39	7	6	13	6	1	—	—	495	552	1047
Genes	15	11	—	1	15	12	27	8	9	17	3	1	1	—	457	554	1011
Géres	22	21	2	2	23	23	47	12	21	33	7	—	—	—	504	638	1142
Hodász	22	27	1	1	24	28	51	19	12	31	3	1	—	—	370	422	792
Ilk	9	15	3	2	12	17	29	16	9	25	5	—	—	—	399	450	849
Iriny	11	15	—	—	11	15	26	6	12	18	4	1	—	—	277	277	554
Jármi	8	16	—	2	8	18	26	7	6	13	2	—	—	—	237	252	489
Kántorjánosi	35	36	2	5	37	41	78	21	41	62	15	1	1	—	795	837	1632
Kaplony	4	8	—	—	4	8	12	4	8	12	—	—	—	—	140	152	292
Királydaróc	10	7	—	1	10	8	18	4	11	15	3	—	—	—	246	367	613
Kismajtény	13	14	—	1	13	15	28	12	6	18	2	—	—	—	294	333	627
Kr.-szk.-miklós	2	5	—	—	2	5	7	2	2	4	2	—	—	—	58	62	120
Mátészalka	46	66	7	5	53	71	124	44	64	108	15	8	1	—	1848	1662	3510
Mérk	30	28	3	1	33	29	62	22	26	48	8	2	—	—	366	359	725
Nagydobos	23	20	4	1	27	21	48	20	10	30	8	2	—	—	686	653	1339
Nagyecsed	85	80	7	11	92	91	183	84	129	213	44	2	—	—	1990	1916	3906
Nagykároly	45	53	8	5	53	58	111	43	46	89	12	11	—	—	1790	1760	3550
Nyírmeggyes	35	24	—	—	35	24	59	25	23	48	7	—	—	—	848	828	1676
Nyirparasznya	5	7	—	—	5	7	12	2	5	7	2	—	—	—	90	82	172
Olesva	8	22	1	—	9	22	31	6	21	27	7	1	—	—	428	466	894
Olesvaapáti	15	10	—	—	15	10	25	19	3	22	1	—	—	—	386	404	790
Opályi	13	15	—	—	13	15	28	7	6	13	2	2	—	—	287	258	545
Papos	4	3	—	—	4	3	7	2	—	2	3	1	—	—	100	100	200
Szamoszeg	36	26	2	4	38	40	78	25	26	51	13	—	—	—	1378	1282	2660
Szaniszló	15	18	—	—	15	18	33	8	6	14	—	—	—	—	342	360	702
Vitka	16	26	—	1	16	27	43	12	14	26	8	2	—	—	514	524	1038
Összesen :	725	763	58	61	783	824	1607	572	651	1223	242	36	4	—	19373	19718	39091

ESPERESI JELENTÉS

a nem református tanítézetekbe járó
ref. növendékek vallásos oktatásáról
az 1914—15-ik tanévben.



NYOMATOTT A NAGYKÁROLYI PETŐFI-NYOMDA R.-T.-NÁL
1915. NAGYKÁROLYBAN. 1915.

ESPERESI JELENTÉS

a nem református tanintézetekben járó
ref. növendékek vallásos oktatásáról az
1914—15-ik tanévben.

1. *Nagykároly*. A róm. kath. kegyesrendi főgymnáziumban a választ tanította ifj. Kürthy Károly segédlelkész.

VIII. osztály. Tankönyv: A magyarországi protestáns egyházak története, írta Dr. Balogh Ferenc. Heti 1 óra. Növendékek száma 4.

VII. osztály. Tankönyv: Keresztyén hittan és erkölcstan, írta Dr. Erdős József. Heti óra szám 1. Tanulók száma 4.

VI. osztály. Tankönyv: Ker. egyháztörténet, írta S. Szabó József. Heti óra száma 1. Tanulók száma 5.

V. osztály. Tankönyv: Ker. egyháztörténet, írta S. Szabó József. Heti óra száma 1. Tanulók száma 11.

IV. osztály. Tankönyv: Ker. erkölcstan, írta S. Szabó József. Heti óra szám 1. Tanulók száma 6.

III. osztály. Tankönyv: Ker. hittan, írta Barla Jenő. Heti óra szám 1. Tanulók száma 8.

II. osztály. Tankönyv: Az ujszövetségi kijelentés története, írta Farkas Kálmán. Heti óra szám 1. Tanulók száma 10.

I. osztály. Tankönyv: Az ó-szövetségi kijelentés története, írta Farkas Kálmán. Heti óra szám 1. Tanulók száma 6.

Ref. tanulók száma az I—VIII. osztályban 54. Tiszteletdíj az államtól 600 korona.

Nagykároly. Állami polgári fiuiskolában a hittant tanította ifj. Kürthy Károly segédlelkész.

IV. osztály. Tankönyv: Keresztyén erkölcstan, írta S. Szabó József. Heti óra $\frac{1}{2}$. Tanulók száma 10.

III. osztály. Tankönyv: Keresztyén hittan, írta Barla Jenő. Heti óra $\frac{1}{2}$. Tanulók száma 16.

II. osztály. Tankönyv: Az ujszövetségi kijelentés története, írta Farkas Kálmán. Heti óra $\frac{1}{2}$. Tanulók száma 12.

I. osztály. Tankönyv. Ószövetségi kijelentés története, írta Farkas Kálmán. Heti óra $\frac{1}{2}$. Tanulók száma 4.

Tanulók száma az I—IV. osztályban 42. Heti óra 2. Tiszteletdíj az államtól 100 korona.

Nagykároly. Állami polgári leányiskolában tanította a hittant ifj. Kürthy Károly segédlelkész.

IV. osztály. Tankönyv, mint a fiuiskolában. Heti óra $\frac{1}{2}$. Tanulók száma 17.

III. osztályban. Tankönyv, mint a fiuiskolában. Heti óra $\frac{1}{2}$. Tanulók száma 16.

II. osztály. Tankönyv, mint a fiuiskolában. Heti óra $\frac{1}{2}$. Tanulók száma 13.

I. osztály. Tankönyv, mint a fiuiskolában. Heti óra $\frac{1}{2}$. Tanulók száma 15.

Tanulók száma az I—IV. osztályban 61. Heti óra 2. Tiszteletdíj az államtól 100 korona.

Nagykároly. Állami elemi iskolában vallást tanított:

I. és II. fiu osztályban ifj. Kürthy Károly segédlelkész. Tankönyv: Bibliai történetek, összeállította B. P.

III—IV. fiuosztályban Kürthy Zoltán segédlelkész. Tankönyv.

I. leányosztályban Kürthy Zoltán. Tankönyv, mint a fiuknál.

II. leányosztályban Kürthy Károly. Tankönyv, mint a fiuknál.

III—VI. leányosztályban Kürthy Károly. Tankönyv.

V—VI. fiu s leányiskolában Kürthy Zoltán. Tankönyv.

Tanulók száma: 90 fiu, 129 leány, összesen: 219.

Heti óra a fiuknál 6, leányoknál 6, összesen: 12.

Tiszteletdíj (hitoktatói) az államtól 480 korona.

2. *Mátészalka.* Állami polgári fiu iskola. A vallást tanította Hadady István s. lelkész, heti 4 órán IV. osztály. Létszám 14. Tankönyv Ker. Erkölcstan. Írták: Kovács L. és Gergely K. III.

osztály. Létszám 7. Tankönyv Ker. hittan. Irta: Barla Jenő II. osztály. Létszám 11. Kézikönyv az ó és ujszövetségi kijelentés története. Irta: Farkas Kálmán. I. osztály. Létszám 10. Kézikönyv, mint az I. osztályban. Tiszteletdíj az államtól 200 korona. Községi elemi iskola. A vallást tanította Hadady István s. lelkész heti 2 órán. Ref. tanulók száma 29. Kézikönyv a II. osztályban Bibliai történetek Irta: Szabó Károly. III. osztályban vallástani kézikönyv. Irta: Fiers Elek. Tiszteletdíj nincs.

3. *Domahida*. Állami elemi iskola. A vallást tanította az állami iskola igazgatója. Ref. tanulók száma az I—VI. osztályban fiu 18, leány 20=38. Heti óra 2. Tiszteletdíj az államtól 100 korona. Kézikönyv?

4. *Érdengeleg*. Állami elemi iskola. A vallást tanította Nagy károly lelkész. Tanulók száma fiu 17, leány 16=33. Tankönyvek Bibliai történetek. Ker. vallástani Irta: Kovács Lajos. Heti óra 2. Tiszteletdíj az államtól 100 korona. Az egyházi éneket tanította Gellért Gyula áll. isk. tanító. Tiszteletdíj: természetbeni lakás, 1¹/₂ hold kert.

Érendred. Állami elemi iskola. A vallást tanította Csutoros Albert lelkész heti 6 órán, az éneket Szalecky Miklós áll. isk. tanító. Ref. tanulók sz. fiu 50, leány 52=102. Tankönyvek: Bibliai történetek. Irta: Mocsári Lajos. Vallástani kézikönyv. Irta: Fiers Elek. Ker. egyház történelem, irta: Gergely Károly. Ker. vallástani. Irta: Kovács Lajos. Ref. népiskolai olvasókönyv. Irta: Zsigmond Sándor. Tiszteletdíj az államtól 180 korona, az egyháztól 120 korona.

6. *Genes*. Állami elemi iskola. A vallást tanította Papp József lelkész heti 6 órán (miniszterileg megállapított heti óra 2.) Ref. tanulók száma fiu 21, leány 19=40. Tankönyvek: Mocsári Biblia. Fiers E. Vallástani kézikönyv. Gergely K. Ker. egyház története. Kovács Lajos Vallástani. Tiszteletdíj az államtól 60 korona.

7. *Királydaróc*. Állami elemi iskola. A vallást tanította M. Szabó Miklós lelkész, a mindennapi iskolában heti 6, az ismétlődőben és iparos tanonciskolában heti 1—1 órán. Tanulók száma a mindennapi iskolában fiu 30, leány 34=64. Ismétlődő iskolában fiu 15, leány 21=36. Tankönyvek: Biblia történetek. Ker. vallástani, Irta: Kovács Lajos. Énekes könyv. Halottas könyv és a Biblia. Tiszteletdíj az államtól 180 korona az egyháztól 60 korona.

8. *Kismajtény*. Állami elemi iskola. A vallást tanította Rácz Elek lelkész heti 2 órán. Tanulók száma fiu 38, leány 27=65. Kézi könyvek: Mocsári L. Bibliai történetek. Fiers Elek Vallástani kézikönyv. Kovács Lajos Ker. vallástan. Szap-panos Károly Vallástani kézikönyv. Tiszteletdíj az államtól 120 korona.

9. *Krasznaszentmiklós*. Állami elemi iskola. A vallást tani-totta Csighi István lelkész heti 2 órán. Tanulók száma fiu 2, leány 3=5. Kézikönyv Kovács Lajos Bibliai történetek. Tisz-teletdíj az államtól 100 korona.

10. *Nagyecsed*. Állami elemi iskola. A vallást tanította előbb Nemes Imre, aztán Nemes Árpád s. lelkész heti 16 órán. Tanulók száma fiu 190, leány 196=386. Kézikönyvek. Kovács Lajos Bibliai történetek. Nánay és Gergely Ker. egy-háztörténet. Énekeskönyv és halotti énekek (Debreczeni kiadás.) Tiszteletdíj az államtól 640 korona, az egyháztól 800 korona, lakás és $1\frac{1}{2}$ öl fa.

11. *Ópályi*. Községi elemi iskola. Ez évben nem járt ide ref. tanuló.

12. *Szaniszló*. Állami elemi iskola. A vallást tanította Takács Ferenc lelkész, heti 2 órán. Tanulók száma fiu 27, leány 37=64. Kézi könyvek. Kovács Lajos Beszéd és értelem gyakorlatok (I.) Mocsári L. Bibliai történetek. Fiers Elek val-lástani kézikönyv. Kovács Lajos Ker. vallástan. Tiszteletdíj az államtól 60 korona.

Nagyecsed, 1915. szeptember 2.

Berey József
esperes.

